ద్వితీయ కాణ్డే - పఞ్చమ ప్రశ్నః

హరిః ఓమ్ ॥ విశ్వరూప ఇతి విశ్వ-రూపః । వై । త్వాష్ట్రః । పురోహిత ఇతి పురః-హితః । దేవానామ్ । ఆసీత్ । స్వస్రీయః । అసురాణామ్ । తస్య । త్రీణి । శీర్షాణి । ఆసన్న్ । సోమపానమితి సోమ-పానమ్ । సురాపానమితి సురా-పానమ్ । అన్నాదనమిత్యన్న-అదనమ్ । సః । ప్రత్యక్షమితి ప్రతి-అక్షమ్ । దేవేభ్యః । భాగమ్ । అవదత్ । పరోక్షమితి పరః-అక్షమ్ । అసురేభ్యః । సర్వస్మై । వై । ప్రత్యక్షమితి ప్రతి-అక్షమ్ । భాగమ్ । వదన్తి । యస్మై । ఏవ । పరోక్షమితి పరః-అక్షమ్ । వదన్తి । తస్య । భాగః । ఉదితః । తస్మాత్ । ఇన్ద్రః । అబిభేత్ । ఈదృఙ్ । వై । రాష్ట్రమ్ । వీతి । పర్యావర్తయతీతి పరి-ఆవర్తయతి । ఇతి । తస్య । వజ్రమ్ । ఆదాయేత్యా-దాయ । శీర్షాణి । అచ్ఛినత్ । యత్ । సోమపానమితి సోమ-పానమ్ ॥౧॥ ఆసీత్ । సః । కపిఞ్జలః । అభవత్ । యత్ । సురాపానమితి సురా-పానమ్ । సః । కలవిఙ్కః । యత్ । అన్నాదనమిత్యన్న-అదనమ్ । సః । తిత్తిరిః । తస్య । అఞ్జలినా । బ్రహ్మహత్యామితి బ్రహ్మ-హత్యామ్ । ఉపేతి । అగృహ్ణాత్ । తామ్ । సంవత్సరమితి సమ్-వత్సరమ్ । అబిభః । తమ్ । భూతాని । అభీతి । అక్రోశన్న్ । బ్రహ్మహన్నితి బ్రహ్మ-హన్న్ । ఇతి । సః । పృథివీమ్ । ఉపేతి । అసీదత్ । అస్యై । బ్రహ్మహత్యాయా ఇతి బ్రహ్మ-హత్యాయై । తృతీయమ్ । ప్రతీతి । గృహాణ । ఇతి । సా । అబ్రవీత్ । వరమ్ । వృణై । ఖాతాత్ । పరాభవిష్యన్తీతి పరా-భవిష్యన్తీ । మన్యే । తతః । మా । పరేతి । భూవమ్ । ఇతి । పురా । తే ॥౨॥ సంవత్సరాదితి సమ్-వత్సరాత్ । అపీతి । రోహాత్ । ఇతి । అబ్రవీత్ । తస్మాత్ । పురా । సంవత్సరాదితి సమ్-వత్సరాత్ । పృథివ్యై । ఖాతమ్ । అపీతి । రోహతి । వారేవృతమితి వారే-వృతమ్ । హి । అస్యై । తృతీయమ్ । బ్రహ్మహత్యాయై

ఇతి బ్రహ్మ-హత్యాయై । ప్రతీతి । అగృహ్ణాత్ । తత్ । స్వకృతమితి స్వ-కృతమ్ । ఇరిణమ్ । అభవత్ । తస్మాత్ । ఆహితాగ్నిరిత్యాహిత-అగ్నిః । శ్రద్ధాదేవ ఇతి శ్రద్ధా-దేవః । స్వకృత ఇతి స్వ-కృతే । ఇరిణే । న । అవేతి । స్యేత్ । బ్రహ్మహత్యాయా ఇతి బ్రహ్మ-హత్యాయై । హి । ఏషః । వర్ణః । సః । వనస్పతీన్ । ఉపేతి । అసీదత్ । అస్యై । బ్రహ్మహత్యాయా ఇతి బ్రహ్మ-హత్యాయై । తృతీయమ్ । ప్రతీతి । గృహ్ణీత । ఇతి । తే । అబ్రువన్న్ । వరమ్ । వృణామహై వృక్ణాత్ ॥౩॥ పరాభవిష్యన్త ఇతి పరా-భవిష్యన్తః । మన్యామహే । తతః । మా । పరేతి । భూమ । ఇతి । అవ్రశ్చనాదిత్యా-వ్రశ్చనాత్ । వః । భూయాగ్ంసః । ఉదితి । తిష్ఠాన్ । ఇతి । అబ్రవీత్ । తస్మాత్ । ఆవ్రశ్చనాదిత్యా-వ్రశ్చనాత్ । వృక్షాణామ్ । భూయాగ్ంసః । ఉదితి । తిష్ఠన్తి । వారేవృతమితి వారే-వృతమ్ । హి । ఏషామ్ । తృతీయమ్ । బ్రహ్మహత్యాయా ఇతి బ్రహ్మ-హత్యాయై । ప్రతీతి । అగృహ్ణన్న్ । సః । నిర్యాస ఇతి నిః-యాసః । అభవత్ । తస్మాత్ । నిర్యాసస్యేతి నిః-యాసస్య । న । ఆశ్యమ్ । బ్రహ్మహత్యాయా ఇతి బ్రహ్మ-హత్యాయై । హి । ఏషః । వర్ణః । అథో ఇతి । ఖలు । యః । ఏవ । లోహితః । యః । వా । ఆవ్రశ్చనాదిత్యా-వ్రశ్చనాత్ । నిర్యేషతీతి నిః-యేషతి । తస్య । న । ఆశ్యమ్ ॥౪॥ కామమ్ । అన్యస్య । సః । స్త్రీషగ్ంసాదమితి స్త్రీ-సగ్ంసాదమ్ । ఉపేతి । అసీదత్ । అస్యై । బ్రహ్మహత్యాయా ఇతి బ్రహ్మ-హత్యాయై । తృతీయమ్ । ప్రతీతి । గృహ్ణీత । ఇతి । తాః । అబ్రువన్న్ । వరమ్ । వృణామహై ఋత్వియాత్ । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । విన్దామహై । కామమ్ । ఏతి । విజనితోరితి వి-జనితోః । సమితి । భవామ । ఇతి । తస్మాత్ । ఋత్వియాత్ । స్త్రియః । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । విన్దన్తే । కామమ్ । ఏతి । విజనితోరితి వి-జనితోః । సమితి । భవన్తి । వారేవృతమితి వారే-వృతమ్ । హి । ఆసామ్ । తృతీయమ్ । బ్రహ్మహత్యాయా ఇతి బ్రహ్మ-హత్యాయై ।

ప్రతీతి । అగృహ్ణన్న్ । సా । మలవద్వాసా ఇతి మలవత్-వాసాః । అభవత్ । తస్మాత్ । మలవద్వాస సేతి మలవత్-వాససా । న । సమితి । వదేత ॥౫॥ న । సహ । ఆసీత । న । అస్యాః । అన్నమ్ । అద్యాత్ । బ్రహ్మహత్యాయా ఇతి బ్రహ్మ-హత్యాయై । హి । ఏషా । వర్ణమ్ । ప్రతిముచ్యేతి ప్రతి-ముచ్య । ఆస్తే । అథో ఇతి । ఖలు । ఆహుః । అభ్యఞ్జనమిత్యభి-అఞ్జనమ్ । వావ । స్త్రియాః । అన్నమ్ । అభ్యఞ్జనమిత్యభి-అఞ్జనమ్ । ఏవ । న । ప్రతిగృహ్యమితి ప్రతి-గృహ్యమ్ । కామమ్ । అన్యత్ । ఇతి । యామ్ । మలవద్వాససమితి మలవత్-వాససమ్ । సమ్భవన్తీతి సమ్-భవన్తి । యః । తతః । జాయతే । సః । అభిశస్త ఇత్యభి-శస్తః । యామ్ । అరణ్యే । తస్యై । స్తేనః । యామ్ । పరాచీమ్ । తస్యై । హ్రీతముఖీతి హ్రీత-ముఖీ । అపగల్భ ఇత్యప-గల్భః । యా । స్నాతి । తస్యాః । అప్స్విత్యప్-సు । మారుకః । యా ॥౬॥ అభ్యఙ్క్త ఇత్యభి-అఙ్క్తే । తస్యై । దుశ్చర్మేతి దుః-చర్మా । యా । ప్రలిఖత ఇతి ప్ర-లిఖతే । తస్యై । ఖలతిః । అపమారీత్యప-మారీ । యా । ఆఙ్క్త ఇత్యా-అఙ్క్తే । తస్యై । కాణః । యా । దతః । ధావతే । తస్యై । శ్యావదన్నితి శ్యావ-దన్న్ । యా । నఖాని । నికృన్తత ఇతి ని-కృన్తతే । తస్యై । కునఖీ । యా । కృణత్తి । తస్యై । క్లీబః । యా । రజ్జుమ్ । సృజతి । తస్యాః । ఉద్బన్ధుక ఇత్యుత్-బన్ధుకః । యా । పర్ణేన । పిబతి । తస్యాః । ఉన్మాదుక ఇత్యుత్-మాదుకః । యా । ఖర్వేణ । పిబతి । తస్యై । ఖర్వః । తిస్రః । రాత్రీః । వ్రతమ్ । చరేత్ । అఞ్జలినా । వా । పిబేత్ । అఖర్వేణ । వా । పాత్రేణ । ప్రజాయా ఇతి ప్ర-జాయై । గోపీథాయ ॥౭॥

॥ యద్ధోమముపానంతే వృక్షాత్తస్య నాశ్యం వదేత మారుకో యాఽఖర్వేణవా త్రీణిచ ॥౧॥

త్వష్టా । హతపుత్ర ఇతి హత-పుత్రః । వీన్ద్రమితి వి-ఇన్ద్రమ్ । సోమమ్ । ఆ । ఇత్ । అహరత్ । తస్మిన్న్ । ఇన్ద్రః । ఉపహవమిత్యుప-హవమ్ । ఐచ్ఛత । తమ్ । న । ఉపేతి । అహ్వయత ।

పుత్రమ్ । మే । అవధీః । ఇతి । సః । యజ్ఞవేశసమితి యజ్ఞ-వేశసమ్ । కృత్వా । ప్రాసహేతి ప్ర-సహా । సోమమ్ । అపిబత్ । తస్య । యత్ । అత్యశిష్యతేత్యతి-అశిష్యత । తత్ । త్వష్టా । ఆహవనీయమిత్యా-హవనీయమ్ । ఉప । ప్రేతి । అవర్తయత్ । స్వాహా । ఇన్ద్రశత్రురితీన్ద్ర-శత్రుః । వర్ధస్వ । ఇతి । యత్ । అవర్తయత్ । తత్ । వృత్రస్య । వృత్రత్వమితి వృత్ర-త్వమ్ । యత్ । అబ్రవీత్ । స్వాహా । ఇన్ద్రశత్రురితీన్ద్ర-శత్రుః । వర్ధస్వ । ఇతి । తస్మాత్ । అస్య ॥ ౧ ॥ ఇన్ద్రః । శత్రుః । అభవత్ । సః । సమ్భవన్నితి సమ్-భవన్న్ । అగ్నీషోమావిత్యగ్నీ-సోమా । అభి । సమితి । అభవత్ । సః । ఇషుమాత్రమీషుమాత్రమితీషుమాత్రమ్-ఇషుమాత్రమ్ । విష్వఙ్ । అవర్ధత । సః । ఇమాన్ । లోకాన్ । అవృణోత్ । యత్ । ఇమాన్ । లోకాన్ । అవృణోత్ । తత్ । వృత్రస్య । వృత్రత్వమితి వృత్ర-త్వమ్ । తస్మాత్ । ఇన్ద్రః । అబిభేత్ । సః । ప్రజాపతిమితి ప్రజా-పతిమ్ । ఉపేతి । అధావత్ । శత్రుః । మే । అజని । ఇతి । తస్మై । వజ్రమ్ । సిక్త్వా । ప్రేతి । అయచ్ఛత్ । ఏతేన । జహి । ఇతి । తేన । అభీతి । ఆయత । తౌ । అబ్రూతామ్ । అగ్నీషోమావిత్యగ్నీ-సోమౌ । మా ॥ ౯ ॥ ప్రేతి । హాః । ఆవమ్ । అన్తః । స్వః । ఇతి । మమ । వై । యువమ్ । స్థః । ఇతి । అబ్రవీత్ । మామ్ । అభి । ఏత । ఇతమ్ । ఇతి । తౌ । భాగధేయమితి భాగ-ధేయమ్ । ఐచ్ఛేతామ్ । తాభ్యామ్ । ఏతమ్ । అగ్నీషోమీయమిత్యగ్నీ-సోమీయమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । పూర్ణమాస ఇతి పూర్ణ-మాసే । ప్రేతి । అయచ్ఛత్ । తౌ । అబ్రూతామ్ । అభీతి । సన్దష్టావితి సమ్-దష్టౌ । వై । స్వః । న । శక్నువః । ఐతుమిత్యా-ఏతుమ్ । ఇతి । సః । ఇన్ద్రః । ఆత్మనః । శీతరూరావితి శీత-రూరౌ । అజనయత్ । తత్ । శీతరూరయోరితి శీత-రూరయోః । జన్మ । యః । ఏవమ్ । శీతరూరయోరితి శీత - రూరయోః । జన్మ । వేద ॥ ౧౦ ॥ న । ఏనమ్ । శీతరూరావితి శీత-రూరౌ । హతః । తాభ్యామ్ । ఏనమ్ । అభీతి । అనయత్

తస్మాత్ । జాయమానాత్ । అగ్నీషోమావిత్యగ్నీ-సోమౌ । నిరితి । అక్రామతామ్ । ప్రాణాపానా
వితిప్రాణ-అపానౌ । వై । ఏనమ్ । తత్ । అజహితామ్ । ప్రాణఇతిప్ర-అనః । వై । దక్షః ।
అపానఇత్యప-అనః । క్రతుః । తస్మాత్ । జాయమానః । బ్రూయాత్ । మయి । దక్షక్రతూఇతి
దక్ష-క్రతూ । ఇతి । ప్రాణాపానావితిప్రాణ-అపానౌ । ఏవ । ఆత్మన్ । ధత్తే । సర్వమ్ ।
ఆయుః । ఏతి । సః । దేవతాః । వృత్రాత్ । నిర్హూయేతినిః-హూయ । వార్త్రఘ్నమితి వార్త్ర-
ఘ్నమ్ । హవిః । పూర్ణమాసఇతిపూర్ణ-మాసే । నిరితి । అవపత్ । ఘ్నన్తి । వై । ఏనమ్ ।
పూర్ణమాసఇతిపూర్ణ-మాసే । ఏతి ॥౧౧॥ అమావాస్యాయామిత్యమా-వాస్యాయామ్ ।
ప్యాయయన్తి । తస్మాత్ । వార్త్రఘ్నీఇతివార్త్ర-ఘ్నీ । పూర్ణమాసఇతిపూర్ణ-మాసే । అన్వితి ।
ఉచ్యేతేఇతి । వృధన్వతీఇతివృధన్-వతీ । అమావాస్యాయామిత్యమా-వాస్యాయామ్ । తత్ ।
సగ్గ్ంస్థాప్యేతిసమ్-స్థాప్య । వార్త్రఘ్నమితివార్త్ర-ఘ్నమ్ । హవిః । వజ్రమ్ । ఆదాయేత్యా-
దాయ । పునః । అభీతి । ఆయత । తేఇతి । అబ్రూతామ్ । ద్యావాపృథివీఇతిద్యావా-పృథివీ
మా । ప్రేతి । హాః । ఆవయోః । వై । శ్రితః । ఇతి । తేఇతి । అబ్రూతామ్ । వరమ్ । వృణావహై ।
నక్షత్రవిహితేతినక్షత్ర-విహితా । అహమ్ । అసాని । ఇతి । అసౌ । అబ్రవీత్ । చిత్రవిహితేతి
చిత్ర-విహితా । అహమ్ । ఇతి । ఇయమ్ । తస్మాత్ । నక్షత్రవిహితేతినక్షత్ర-విహితా । అసౌ ।
చిత్రవిహితేతిచిత్ర-విహితా । ఇయమ్ । యః । ఏవమ్ । ద్యావాపృథివ్యోరితిద్యావా-
పృథివ్యోః ॥౧౨॥ వరమ్ । వేద । ఏతి । ఏనమ్ । వరః । గచ్ఛతి । సః । ఆభ్యామ్ । ఏవ ।
ప్రసూతఇతిప్ర-సూతః । ఇన్ద్రః । వృత్రమ్ । అహన్ । తే । దేవాః । వృత్రమ్ । హత్వా ।
అగ్నీషోమావిత్యగ్నీ-సోమౌ । అబ్రువన్ । హవ్యమ్ । నః । వహతమ్ । ఇతి । తౌ । అబ్రూతామ్ ।
అపతేజసావిత్యప-తేజసౌ । వై । త్యౌ । వృత్రే । వై । త్యయోః । తేజః । ఇతి । తే । అబ్రువన్

కః । ఇదమ్ । అచ్ఛ । ఏతి । ఇతి । గౌః । ఇతి । అబ్రువన్న్ । గౌః । వావ । సర్వస్య । మిత్రమ్ ।
ఇతి । సా । అబ్రవీత్ ॥౧౩॥ వరమ్ । వృణై । మయి । ఏవ । సతా । ఉభయేన । భునజామై ।
ఇతి । తత్ । గౌః । ఏతి । అహరత్ । తస్మాత్ । గవి । సతా । ఉభయేన । భుఞ్జతే । ఏతత్ ।
వై । అగ్నేః । తేజః । యత్ । ఘృతమ్ । ఏతత్ । సోమస్య । యత్ । పయః । యః । ఏవమ్ ।
అగ్నిషోమయోరిత్యగ్ని-సోమయోః । తేజః । వేద । తేజస్వీ । ఏవ । భవతి । బ్రహ్మవాదిన ఇతి
బ్రహ్మ-వాదినః । వదన్తి । కిన్దేవత్యమితికిమ్-దేవత్యమ్ । పౌర్ణమాసమితిపౌర్ణ-మాసమ్ ।
ఇతి । ప్రాజాపత్యమితిప్రాజా-పత్యమ్ । ఇతి । బ్రూయాత్ । తేన । ఇన్ద్రమ్ । జ్యేష్ఠమ్ ।
పుత్రమ్ । నిరవాసాయయదితినిః-అవాసాయయత్ । ఇతి । తస్మాత్ । జ్యేష్ఠమ్ । పుత్రమ్ ।
ధనేన । నిరవసాయయన్తీతినిః-అవసాయయన్తి ॥౧౪॥

॥ అస్యమావేదాద్యావాపృథివ్యోరబ్రవీదితితస్మాచ్చత్వారిచ ॥౨॥

ఇన్ద్రమ్ । వృత్రమ్ । జఘ్నివాగ్ంసమ్ । మృధః । అభి । ప్రేతి । అవేపన్త । సః । ఏతమ్ ।
వైమృధమ్ । పూర్ణమాస ఇతిపూర్ణ-మాసే । అనునిర్వాప్యమిత్యను-నిర్వాప్యమ్ । అపశ్యత్ ।
తమ్ । నిరితి । అవపత్ । తేన । వై । సః । మృధః । అపేతి । అహత । యత్ । వైమృధః ।
పూర్ణమాస ఇతిపూర్ణ-మాసే । అనునిర్వాప్య ఇత్యను-నిర్వాప్యః । భవతి । మృధః । ఏవ ।
తేన । యజమానః । అపేతి । హతే । ఇన్ద్రః । వృత్రమ్ । హత్వా । దేవతాభిః । చ । ఇన్ద్రియేణ ।
చ । వీతి । ఆర్ధత । సః । ఏతమ్ । ఆగ్నేయమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । అమావాస్యా
యామిత్యమా-వాస్యాయామ్ । అపశ్యత్ । ఐన్ద్రమ్ । దధి ॥౧౫॥ తమ్ । నిరితి । అవపత్ ।
తేన । వై । సః । దేవతాః । చ । ఇన్ద్రియమ్ । చ । అవేతి । అరున్ధ । యత్ । ఆగ్నేయః । అష్టాకపాల
ఇత్యష్టా-కపాలః । అమావాస్యాయామిత్యమా-వాస్యాయామ్ । భవతి । ఐన్ద్రమ్ । దధి ।

దేవతాః । చ । ఏవ । తేన । ఇన్ద్రియమ్ । చ । యజమానః । అవేతి । రున్ధే । ఇన్ద్రస్య । వృత్రమ్ । జఘ్నుషః । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । పృథివీమ్ । అను । వీతి । ఆర్ఛత్ । తత్ । ఓషధయః । వీరుధః । అభవన్న్ । సః । ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ । ఉపేతి । అధావత్ । వృత్రమ్ । మే । జఘ్నుషః । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ ॥౧౬॥ పృథివీమ్ । అను । వీతి । ఆరత్ । తత్ । ఓషధయః । వీరుధః । అభూవన్న్ । ఇతి । సః । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । పశూన్ । అబ్రవీత్ । ఏతత్ । అస్మై । సమితి । నయత । ఇతి । తత్ । పశవః । ఓషధీభ్య ఇత్యోషధి-భ్యః । అధీతి । ఆత్మన్న్ । సమితి । అనయన్న్ । తత్ । ప్రతీతి । అదుహన్న్ । యత్ । సమనయన్నితి సమ్-అనయన్న్ । తత్ । సాన్నాయ్యస్యేతిసామ్-నాయ్యస్య । సాన్నాయ్యత్వమితిసాన్నాయ్య-త్వమ్ । యత్ । ప్రత్యదుహన్నితిప్రతి-అదుహన్ । తత్ । ప్రతిధుష ఇతిప్రతి-ధుషః । ప్రతిధుక్త్వమితి ప్రతిధుక్-త్వమ్ । సమితి । అనైషుః । ప్రతీతి । అధుక్షన్న్ । న । తు । మయి । శ్రయతే । ఇతి । అబ్రవీత్ । ఏతత్ । అస్మై ॥౧౭॥ శృతమ్ । కురుత । ఇతి । అబ్రవీత్ । తత్ । అస్మై శృతమ్ । అకుర్వన్న్ । ఇన్ద్రియమ్ । వావ । అస్మిన్న్ । వీర్యమ్ । తత్ । అశ్రయన్న్ । తత్ । శృతస్య । శృతత్వమితిశృత-త్వమ్ । సమితి । అనైషుః । ప్రతీతి । అధుక్షన్న్ । శృతమ్ । అక్రన్న్ । న । తు । మా । ధినోతి । ఇతి । అబ్రవీత్ । ఏతత్ । అస్మై । దధి । కురుత । ఇతి । అబ్రవీత్ । తత్ । అస్మై । దధి । అకుర్వన్ । తత్ । ఏనమ్ । అధినోత్ । తత్ । దధ్నః । దధిత్వమితిదధి-త్వమ్ । బ్రహ్మవాదిన ఇతిబ్రహ్మ-వాదినః । వదన్తి । దధ్నః । పూర్వస్య । అవదేయమిత్యవ-దేయమ్ ॥౧౮॥ దధి । హి । పూర్వమ్ । క్రియతే । ఇతి । అనాదృత్యేత్యనా-దృత్య । తత్ । శృతస్య । ఏవ । పూర్వస్య । అవేతి । ద్యేత్ । ఇన్ద్రియమ్ । ఏవ । అస్మిన్న్ । వీర్యమ్ । శ్రిత్వా । దధ్నా । ఉపరిష్టాత్ । ధినోతి । యథాపూర్వమితియథా-పూర్వమ్ । ఉపేతి । ఏతి ।

యత్ । శృతైః । వా । పర్వపర్విరితి పర్వ-పర్విః । వా । ఆర్తజ్యాదిత్యా-ర్తజ్యాత్ । సౌమ్యమ్ ।
తత్ । యత్ । క్వథైః । రాక్షసమ్ । తత్ । యత్ । తణ్డులైః । వైశ్వదేవమితి వైశ్వ-దేవమ్ । తత్ ।
యత్ । ఆతఞ్చనేనేత్యా-తఞ్చనేన । మానుషమ్ । తత్ । యత్ । దధ్నా । తత్ । సేన్ద్రమితి స-
ఇన్ద్రమ్ । దధ్నా । ఏతి । తనక్తి ॥౧౯॥ సేన్ద్రత్వాయేతి సేన్ద్ర-త్వాయ । అగ్నిహోత్రోచ్ఛేషణ-
మిత్యగ్నిహోత్ర-ఉచ్ఛేషణమ్ । అభ్యాతనక్తీత్యభి-ఆతనక్తి । యజ్ఞస్య । సన్తత్యా ఇతి సమ్-
తత్యై । ఇన్ద్రః । వృత్రమ్ । హత్వా । పరామ్ । పరావతమితి పరా-వతమ్ । అగచ్ఛత్ । అపేతి ।
అరాధమ్ । ఇతి । మన్యమానః । తమ్ । దేవతాః । ప్రైషమితి ప్ర-ఏషమ్ । ఐచ్ఛన్ । సః ।
అబ్రవీత్ । ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । యః । ప్రథమః । అనువిన్దతీత్యను-విన్దతి । తస్య
ప్రథమమ్ । భాగధేయమితి భాగ-ధేయమ్ । ఇతి । తమ్ । పితరః । అన్వితి । అవిన్దన్ ।
తస్మాత్ । పితృభ్య ఇతి పితృ-భ్యః । పూర్వేద్యుః । క్రియతే । సః । అమావాస్యామిత్యమా-
వాస్యామ్ । ప్రతి । ఏతి । అగచ్ఛత్ । తమ్ । దేవాః । అభి । సమితి । అగచ్ఛన్త । అమా ।
వై । నః ॥౨౦॥ అద్య । వసు । వసతి । ఇతి । ఇన్ద్రః । హి । దేవానామ్ । వసు । తత్ ।
అమావాస్యాయా ఇత్యమా-వాస్యాయాః । అమావాస్యత్వమిత్యమావాస్య-త్వమ్ । బ్రహ్మవాదిన
ఇతి బ్రహ్మ-వాదినః । వదన్తి । కిన్దేవత్యమితి కిమ్-దేవత్యమ్ । సాన్నాయ్యమితి సామ్-
నాయ్యమ్ । ఇతి । వైశ్వదేవమితి వైశ్వ-దేవమ్ । ఇతి । బ్రూయాత్ । విశ్వే । హి । తత్ ।
దేవాః । భాగధేయమితి భాగ-ధేయమ్ । అభీతి । సమగచ్ఛన్తేతి సమ్-అగచ్ఛన్త । ఇతి । అథో ఇతి ।
ఖలు । ఐన్ద్రమ్ । ఇతి । ఏవ । బ్రూయాత్ । ఇన్ద్రమ్ । వావ । తే । తత్ । భిషజ్యన్తః । అభి ।
సమితి । అగచ్ఛన్త । ఇతి ॥౨౧॥

దధిమేజఘ్నుషఇన్ద్రియంవీర్యమిత్యబ్రవీదేతదస్మైఅపదేయంతనక్తినోద్విచత్వారింశచ్చ ॥౩॥

బ్రహ్మవాదినఇతిబ్రహ్మ-వాదినః ।వదన్తి । సః ।తు । వై । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యజేత । యః । ఏనౌ । సేన్ద్రావితిస-ఇన్ద్రౌ । యజేత । ఇతి । వైమృధః । పూర్ణమాసఇతిపూర్ణ-మాసే ।అనునిర్వాప్యఇత్యను-నిర్వాప్యః ।భవతి । తేన । పూర్ణమాసఇతి పూర్ణ-మాసః । సేన్ద్రఇతిస-ఇన్ద్రః । ఐన్ద్రమ్ । దధి । అమావాస్యాయామిత్యమా-వాస్యాయామ్ । తేన । అమావాస్యేత్యమా-వాస్యా । సేన్ద్రేతిస-ఇన్ద్రా । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ ।యజతే । సేన్ద్రావితిస-ఇన్ద్రౌ ।ఏవ ।ఏనౌ।యజతే । శ్వశ్శ్వఇతిశ్వః-శ్వః ।అస్మై ।ఈజానాయ ।వసీయః । భవతి ।దేవాః । వై ।యత్ । యజ్ఞే ।అకుర్వత । తత్ । అసురాః । అకుర్వత । తే । దేవాః । ఏతామ్ ॥౨౨॥ ఇష్టిమ్ । అపశ్యన్న్ । ఆగ్నావైష్ణవమిత్యాగ్నా-వైష్ణవమ్ ।ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । సరస్వత్యై । చరుమ్ । సరస్వతే చరుమ్ ।తామ్ । పౌర్ణమాసమితిపౌర్ణ-మాసమ్ । సగ్ంస్థాప్యేతిసమ్-స్థాప్య ।అను । నిరితి । అవపన్న్ । తతః । దేవాః । అభవన్న్ । పరేతి । అసురాః । యః । భ్రాతృవ్యవానితిభ్రాతృవ్య-వాన్ । స్యాత్ । సః । పౌర్ణమాసమితిపౌర్ణ-మాసమ్ । సగ్ంస్థాప్యేతిసమ్-స్థాప్య । ఏతామ్ । ఇష్టిమ్ ।అను ।నిరితి । వపేత్ । పౌర్ణమాసేనేతిపౌర్ణ-మాసేన । ఏవ । వజ్రమ్ । భ్రాతృవ్యాయ । ప్రహృత్యేతిప్ర-హృత్య । ఆగ్నావైష్ణవేనేత్యాగ్నా-వైష్ణవేన । దేవతాః । చ । యజ్ఞమ్ । చ । భ్రాతృవ్యస్య । వృఙ్క్తే । మిథునాన్ ।పశూన్ ।సారస్వతాభ్యామ్ ।యావత్ । ఏవ । అస్య । అస్తి తత్ ॥౨౩॥ సర్వమ్ । వృఙ్క్తే । పౌర్ణమాసీమితిపౌర్ణ-మాసీమ్ । ఏవ । యజేత । భ్రాతృవ్యవానితి భ్రాతృవ్య-వాన్ । న । అమావాస్యామిత్యమా-వాస్యామ్ । హత్వా । భ్రాతృవ్యమ్ । న । ఏతి । ప్యాయయతి । సాకమ్ప్రస్థాయీయేనేతిసాకమ్-ప్రస్థాయీయేన । యజేత । పశుకామఇతి పశు-కామః । యస్మై । వై । అల్పేన । ఆహరన్తీత్యా-హరన్తి । న । ఆత్మనా । తృప్యతి । సః

అన్యస్మై । దదాతి । యస్మై । మహతా । తృప్యతి । ఆత్మనా । దదాతి । అన్యస్మై । మహతా । పూర్ణమ్ । హోతవ్యమ్ । తృప్తః । ఏవ । ఏనమ్ । ఇన్ద్రః । ప్రజయేతిప్ర-జయా । పశుభిరితి పశు-భిః । తర్పయతి । దారుపాత్రేణేతి దారు-పాత్రేణ । జుహోతి । న । హి । మృన్మయమితి మృత్-మయమ్ । ఆహుతిమిత్యా-హుతిమ్ । ఆనశే । ఔదుమ్బరమ్ ॥ ౨౫ ॥ భవతి । ఊర్క్ । వై । ఉదుమ్బరః । ఊర్క్ । పశవః । ఊర్జా । ఏవ । అస్మై । ఊర్జమ్ । పశూన్ । అవ । రున్ధే । న । అగతశ్రీరిత్యగత-శ్రీః । మహేన్ద్రమితిమహా-ఇన్ద్రమ్ । యజేత । త్రయః । వై । గతశ్రియ ఇతిగత-శ్రియః । శుశ్రువాన్ । గ్రామణీరితిగ్రామ-నీః । రాజన్యః । తేషామ్ । మహేన్ద్ర ఇతి మహా-ఇన్ద్రః । దేవతా । యః । వై । స్వామ్ । దేవతామ్ । అతియజత ఇత్యతి-యజతే । ప్ర । స్వాయై । దేవతాయై । చ్యవతే । న । పరామ్ । ప్రేతి । ఆప్నోతి । పాపీయాన్ । భవతి । సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ । ఇన్ద్రమ్ । యజేత । సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ । హి । వ్రతమ్ । న । అతీతి । స్వా ॥ ౨౬ ॥ ఏవ । ఏనమ్ । దేవతా । ఇజ్యమానా । భూత్యై । ఇన్ధే । వసీయాన్ । భవతి । సంవత్సరస్యేతిసమ్-వత్సరస్య । పరస్తాత్ । అగ్నయే । వ్రతపతయ ఇతి వ్రత-పతయే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । సంవత్సరమితి సమ్-వత్సరమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । వృత్రమ్ । జఘ్నివాగ్ంసమ్ । అగ్నిః । వ్రతపతిరితివ్రత-పతిః । వ్రతమ్ । ఏతి । లమ్భయతి । తతః । అధీతి । కామమ్ । యజేత ॥ ౨౭ ॥

॥ ఏతాన్తదౌదుమ్బరగ్గ్ంస్వాత్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౯ ॥

న । అసోమయాజీత్యసోమ-యాజీ । సమితి । నయేత్ । అనాగతమిత్యనా-గతమ్ । వై । ఏతస్య । పయః । యః । అసోమయాజీత్యసోమ-యాజీ । యత్ । అసోమయాజీత్యసోమ-యాజీ । సన్నయేదితిసమ్-నయేత్ । పరిమోషీతిపరి-మోషీ । ఏవ । సః । అనృతమ్ ।

కరోతి । అథో ఇతి । పరేతి । ఏవ । సిచ్యతే । సోమయాజీతిసోమ-యాజీ । ఏవ । సమితి।
నయేత్ । పయః । వై । సోమః । పయః । సాన్నాయ్యమితిసామ్-నాయ్యమ్ । పయసా ।
ఏవ । పయః । ఆత్మన్న్ । ధత్తే । వీతి । వై । ఏతమ్ । ప్రజయేతిప్ర-జయా । పశుభిరితి
పశు-భిః । అర్ధయతి । వర్ధయతి । అస్య । భ్రాతృవ్యమ్ ।యస్య ।హవిః । నిరుప్తమితినిః-
ఉప్తమ్ । పురస్తాత్ । చన్ద్రమాః ॥౨౬॥ అభీతి । ఉదేతీత్యుత్-ఏతి । త్రేధా । తణ్డులాన్ । వీతి।
భజేత్ । యే । మధ్యమాః ।స్యుః । తాన్ । అగ్నయే । దాత్రే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-
కపాలమ్ । కుర్యాత్ । యే । స్థవిష్ఠాః । తాన్ । ఇన్ద్రాయ । ప్రదాత్రఇతిప్ర-దాత్రే । దధన్న్
చరుమ్ । యే । అణిష్ఠాః । తాన్ । విష్ణవే । శిపివిష్టాయేతిశిపి-విష్టాయ । శృతే । చరుమ్।
అగ్నిః । ఏవ । అస్మై । ప్రజామితిప్ర-జామ్ । ప్రజనయతీతిప్ర-జనయతి । వృద్ధామ్ ।
ఇన్ద్రః । ప్రేతి । యచ్ఛతి । యజ్ఞః । వై । విష్ణుః ।పశవః । శిపిః । యజ్ఞే । ఏవ । పశుషు।
ప్రతీతి । తిష్ఠతి । న । ద్వేఇతి ॥౨౭॥ యజేత । యత్ । పూర్వయా । సమ్ప్రతీతిసమ్-ప్రతి।
యజేత । ఉత్తరయేత్యుత్-తరయా । ఛమ్బట్ । కుర్యాత్ । యత్ । ఉత్తరయేత్యుత్-తరయా।
సమ్ప్రతీతిసమ్-ప్రతి । యజేత ।పూర్వయా ।ఛమ్బట్ । కుర్యాత్ । న । ఇష్టిః । భవతి । న।
యజ్ఞః । తత్ । అన్వితి । హ్రీతముఖీతిహ్రీత-ముఖీ । అపగల్భఇత్యప-గల్భః । జాయతే।
ఏకామ్ । ఏవ । యజేత । ప్రగల్భఇతిప్ర-గల్భః ।అస్య । జాయతే ।అనాదృత్యేత్యనా-దృత్య
తత్ । ద్వే ఇతి । ఏవ । యజేత । యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్ । ఏవ । పూర్వయా ।
ఆలభతఇత్యా-లభతే । యజతే । ఉత్తరయేత్యుత్-తరయా । దేవతాః । ఏవ । పూర్వయా
అవరున్ధఇత్యవ-రున్ధే । ఇన్ద్రియమ్ । ఉత్తరయేత్యుత్-తరయా । దేవలోకమితి దేవ-లోకమ్।
ఏవ ॥౨౮॥ పూర్వయా । అభిజయతీత్యభి-జయతి । మనుష్యలోకమితిమనుష్య-లోకమ్।

ఉత్తరయేత్యుత్-తరయా । భూయసః । యజ్ఞక్రతూనితియజ్ఞ-క్రతూన్ । ఉపేతి । ఏతి ।
ఏషా । వై । సుమనాఇతిసు-మనాః । నామ । ఇష్టిః । యమ్ । అద్య । ఈజానమ్ । పశ్చాత్
చన్ద్రమాః । అభీతి । ఉదేతీత్యుత్-ఏతి । అస్మిన్న్ । ఏవ । అస్మై । లోకే । అర్ధుకమ్ । భవతి
దాక్షాయణయజ్ఞేనేతిదాక్షాయణ-యజ్ఞేన । సువర్గకామఇతిసువర్గ-కామః । యజేత ।
పూర్ణమాసఇతిపూర్ణ-మాసే । సమితి । నయేత్ । మైత్రావరుణ్యేతిమైత్రా-వరుణ్యా । ఆమిక్షయా
అమావాస్యాయామిత్యమా-వాస్యాయామ్ । యజేత । పూర్ణమాసఇతిపూర్ణ-మాసే । వై ।
దేవానామ్ ।సుతః ।తేషామ్ । ఏతమ్ ।అర్ధమాసమిత్యర్ధ-మాసమ్ । ప్రసుతఇతిప్ర-సుతః ।
తేషామ్ । మైత్రావరుణీతిమైత్రా-వరుణీ । వశా । అమావాస్యాయామిత్యమా-వాస్యాయామ్
అనూబన్ధ్యేత్యను-బన్ధ్యా । యత్ ॥౧౦॥ పూర్వేద్యుః । యజతే । వేదిమ్ । ఏవ । తత్ । కరోతి
యత్ । వత్సాన్ । అపాకరోతీత్యప-ఆకరోతి । సదోహవిర్ధానేఇతిసదః-హవిర్ధానే । ఏవ ।
సమితి । మినోతి । యత్ । యజతే । దేవైః ।ఏవ ।సుత్యామ్ ।సమితి । పాదయతి । సః ।
ఏతమ్ । అర్ధమాసమిత్యర్ధ-మాసమ్ । సధమాదమితిసధ-మాదమ్ । దేవైః । సోమమ్ ।
పిబతి । యత్ । మైత్రావరుణ్యేతిమైత్రా-వరుణ్యా । ఆమిక్షయా । అమావాస్యాయామిత్యమా-
వాస్యాయామ్ । యజతే । యా । ఏవ । అసౌ । దేవానామ్ । వశా । అనూబన్ధ్యేత్యను-బన్ధ్యా
సేతి । ఏవ । ఏషా । ఏతస్య । సాక్షాదితి స-అక్షాత్ । వై । ఏషః । దేవాన్ । అభ్యారోహతీ
త్యభి-ఆరోహతి । యః । ఏషామ్ । యజ్ఞమ్ ॥౧౧॥ అభ్యారోహతీత్యభి-ఆరోహతి । యథా
ఖలు । వై । శ్రేయాన్ । అభ్యారూఢఇత్యభి-ఆరూఢః । కామయతే । తథా । కరోతి । యది
అవవిధ్యతీత్యవ-విధ్యతి । పాపీయాన్ । భవతి । యది । న । అవవిధ్యతీత్యవ-విధ్యతి ।
సదృఙితి స-దృఙ్ । వ్యావృత్కామ ఇతి వ్యావృత్ - కామః । ఏతేన । యజ్ఞేన । యజేత ।

క్షురపవిరితి క్షుర-పవిః । హి । ఏషః । యజ్ఞః । తాజక్ । పుణ్యః । వా । భవతి । ప్రేతి । వా । మీయతే । తస్య । ఏతత్ । వ్రతమ్ । న । అనృతమ్ । వదేత్ । న । మాగ్ంసమ్ । అశ్నీయాత్ । న । స్త్రియమ్ । ఉపేతి । ఇయాత్ । న । అస్య । పల్పూలనేన । వాసః । పల్పూలయేయుః । ఏతత్ । హి । దేవాః । సర్వమ్ । న । కుర్వన్తి ॥౨౨॥

॥ చన్ద్రమాద్వే దేవలోకమేవ యద్యజ్ఞం పల్పూలయేయుష్షట్చ ॥౭॥

ఏషః । వై । దేవరథఇతిదేవ-రథః । యత్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యః । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । ఇష్ట్వా । సోమేన । యజతే । రథస్పష్టఇతి రథ-స్పష్టే । ఏవ । అవసానఇత్యవ-సానే । వరే । దేవానామ్ । అవేతి । స్యతి । ఏతాని । వై । అజ్ఞాపరుాగ్ంషీత్యజ్గా-పరూగ్ంషి । సంవత్సరస్యేతిసమ్-వత్సరస్య । యత్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యజతే । అజ్గాపరూగ్ంషీత్యజ్గా-పరూగ్ంషి । ఏవ । సంవత్సరస్యేతిసమ్-వత్సరస్య । ప్రతీతి । దధాతి । ఏతేఇతి । వై । సంవత్సరస్యేతిసమ్-వత్సరస్య । చక్షుషీఇతి । యత్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యజతే । తాభ్యామ్ । ఏవ । సువర్గమితిసువః-గమ్ । లోకమ్ । అన్వితి । పశ్యతి ॥౨౩॥ ఏషా । వై । దేవానామ్ । విక్రాన్తిరితివి-క్రాన్తిః । యత్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ యజతే । దేవానామ్ । ఏవ । విక్రాన్తిమితివి-క్రాన్తిమ్ । అను । వీతి । క్రమతే । ఏషః । వై దేవయానఇతిదేవ-యానః । పన్థాః । యత్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యజతే । యః । ఏషః

దేవయానఇతిదేవ-యానః । పన్థాః । తమ్ । సమారోహతీతిసమ్-ఆరోహతి । ఏతౌ । వై దేవానామ్ । హరీఇతి । యత్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యజతే । యౌ । ఏవ । దేవానామ్ । హరీ ఇతి । తాభ్యామ్ ॥౩౬॥ ఏవ । ఏభ్యః । హవ్యమ్ । వహతి । ఏతత్ । వై । దేవానామ్ । ఆస్యమ్ । యత్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యజతే । సాక్షాదితిస-అక్షాత్ । ఏవ । దేవానామ్ । ఆస్యే । జుహోతి । ఏషః । వై । హవిర్ధానీతిహవిః-ధానీ । యః । దర్శపూర్ణమాసయాజీతి దర్శపూర్ణమాస-యాజీ । సాయమ్ప్రాతరితిసాయమ్- ప్రాతః । అగ్నిహోత్రమిత్యగ్ని-హోత్రమ్ । జుహోతి । యజతే । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । అహరహరిత్యహః-అహః । హవిర్ధానినామితిహవిః-ధానినామ్ । సుతః । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ ।యజతే । హవిర్ధానీతిహవిః-ధానీ । అస్మి । ఇతి । సర్వమ్ । ఏవ । అస్య । బర్హిష్యమ్ । దత్తమ్ । భవతి । దేవాః । వై । అహః ॥౩౭॥ యజ్ఞియమ్ । న । అవిన్దన్న్ । తే । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । అపునన్న్ । తౌ । వై ।ఏతౌ ।పూతౌ । మేధ్యౌ ।యత్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యః ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ । యజతే । పూతౌ । ఏవ । ఏనౌ । మేధ్యౌ । యజతే । న । అమావాస్యాయామిత్యమా-వాస్యాయామ్ । చ । పౌర్ణమాస్యామితిపౌర్ణ-మాస్యామ్ ।చ । స్త్రియమ్ ।ఉపేతి ।ఇయాత్ । యత్ ।ఉపేయాదిత్యుప-ఇయాత్ । నిరిన్ద్రియఇతినిః-ఇన్ద్రియః । స్యాత్ । సోమస్య । వై । రాజ్ఞః । అర్ధమాసస్యేత్యర్ధ-మాసస్య రాత్రయః । పత్నయః ।ఆసన్న్ । తాసామ్ ।అమావాస్యామిత్యమా-వాస్యామ్ । చ । పౌర్ణమాసీ

మితిపౌర్ణ-మాసీమ్ । చ । న । ఉపేతి । ఇత్ ॥౨౬॥ తే ఇతి । ఏనమ్ । అభి । సమితి । అనహ్యేతామ్ । తమ్ । యక్ష్మః । ఆర్చత్ । రాజానమ్ । యక్ష్మః । ఆరత్ । ఇతి । తత్ । రాజయక్ష్మస్యేతిరాజ-యక్ష్మస్య । జన్మ । యత్ । పాపీయాన్ । అభవత్ । తత్ । పాపయక్ష్మ స్యేతిపాప-యక్ష్మస్య । యత్ । జాయాభ్యామ్ । అవిన్దత్ । తత్ । జాయేన్యస్య । యః । ఏవమ్ । ఏతేషామ్ । యక్ష్మాణామ్ । జన్మ ।వేద । న । ఏనమ్ । ఏతే । యక్ష్మాః । విన్దన్తి । సః । ఏతే ఇతి । ఏవ । నమస్యన్న్ । ఉపేతి । అధావత్ । తే ఇతి । అబ్రూతామ్ । వరమ్ । వృణావహై । ఆవమ్ । దేవానామ్ । భాగధేఇతిభాగ-ధే । అసావ ॥౨౭॥ ఆవత్ । అధితః । దేవాః । ఇజ్యాసై । ఇతి । తస్మాత్ । సదృశీనామ్ । రాత్రీణామ్ । అమావాస్యాయామిత్యమా-వాస్యాయామ్ । చ । పౌర్ణమాస్యామితిపౌర్ణ-మాస్యామ్ । చ । దేవాః । ఇజ్యన్తే । ఏతేఇతి । హి । దేవానామ్ ।భాగధేఇతిభాగ-ధే । భాగధాఇతిభాగ-ధాః । అస్మై । మనుష్యాః । భవన్తి । యః । ఏవమ్ । వేద । భూతాని । క్షుధమ్ । అఘ్నన్న్ । సద్యః । మనుష్యాః । అర్ధమాసఇత్యర్ధ-మాసే । దేవాః । మాసి । పితరః । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరే । వనస్పతయః । తస్మాత్ । అహరహరిత్యహః-అహః । మనుష్యాః । అశనమ్ । ఇచ్ఛన్తే । అర్ధమాసఇత్యర్ధ-మాసే । దేవాః । ఇజ్యన్తే । మాసి । పితృభ్యఇతిపితృ-భ్యః । క్రియతే । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరే । వనస్పతయః ।ఫలమ్ । గృహ్ణన్తి । యః । ఏవమ్ । వేద । హన్తి । క్షుధమ్ । భ్రాతృవ్యమ్ ॥౨౮॥

॥ పశ్యతితాభ్యామహరైదసావఫలగ్ంసప్తచ ॥౬॥

దేవాః । వై । న । ఋచి । న ।యజుషి । అశ్రయన్త । తే । సామన్న్ । ఏవ । అశ్రయన్త । హిమ్ । కరోతి । సామ । ఏవ । అకః । హిమ్ । కరోతి ।యత్ర । ఏవ । దేవాః । అశ్రయన్త । తతః । ఏవ । ఏనాన్ । ప్రేతి ।యుఙ్క్తే । హిమ్ ।కరోతి । వాచః । ఏవ । ఏషః । యోగః ।

హిమ్ । కరోతి । ప్రజా ఇతి ప్ర-జాః । ఏవ । తత్ । యజమానః । సృజతే । త్రిః । ప్రథమామ్ । అన్వితి । ఆహ । త్రిః । ఉత్తమామిత్యుత్-తమామ్ । యజ్ఞస్య । ఏవ । తత్ । బర్సమ్ ॥౩౯॥ నహ్యతి । అప్రస్రగ్ంసాయేత్యప్ర-స్రగ్ంసాయ । సన్తతమితి సమ్-తతమ్ । అన్వితి । ఆహ ప్రాణానామితి ప్ర-అనానామ్ । అన్నాద్యస్యేత్యన్న-అద్యస్య । సన్తత్యా ఇతి సమ్- తత్యై । అథో ఇతి । రక్షసామ్ । అపహత్యా ఇత్యప-హత్యై । రాథన్తరీమితి రాథమ్-తరీమ్ । ప్రథమామ్ । అన్వితి । ఆహ । రాథన్తర ఇతి రాథమ్-తరః । వై । అయమ్ । లోకః । ఇమమ్ । ఏవ । లోకమ్ । అభీతి । జయతి । త్రిః । వీతి । గృహ్ణాతి । త్రయః । ఇమే । లోకాః । ఇమాన్ । ఏవ । లోకాన్ । అభీతి । జయతి । బార్హతీమ్ । ఉత్తమామిత్యుత్-తమామ్ । అన్వితి । ఆహ । బార్హతః । వై । అసౌ । లోకః । అముమ్ । ఏవ । లోకమ్ । అభీతి । జయతి । ప్రేతి । వః ॥౪౦॥ వాజాః । ఇతి । అనిరుక్తామిత్యనిః-ఉక్తామ్ । ప్రాజాపత్యామితి ప్రాజా-పత్యామ్ । అన్వితి । ఆహ । యజ్ఞః । వై । ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । యజ్ఞమ్ । ఏవ । ప్రజాపతిమితి ప్రజా-పతిమ్ । ఏతి । రభతే । ప్రేతి । వః । వాజాః । ఇతి । అన్వితి । ఆహ । అన్నమ్ । వై । వాజః । అన్నమ్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । ప్రేతి । వః । వాజాః । ఇతి । అన్వితి । ఆహ । తస్మాత్ । ప్రాచీనమ్ । రేతః । ధీయతే । అగ్నే । ఏతి । యాహి । వీతయే । ఇతి । ఆహ । తస్మాత్ । ప్రతీచీః । ప్రజా ఇతి ప్ర-జాః । జాయన్తే । ప్రేతి । వః । వాజాః ॥౪౧॥ ఇతి । అన్వితి । ఆహ । మాసాః । వై । వాజాః । అర్ధమాసా ఇత్యర్ధ-మాసాః । అభిద్యవ ఇత్యభి-ద్యవః । దేవాః । హవిష్మన్తః । గౌః । ఘృతాచీ । యజ్ఞః । దేవాన్ । జిగాతి । యజమానః । సుమ్నయురితి సుమ్న-యుః । ఇదమ్ । అసి । ఇదమ్ । అసి । ఇతి । ఏవ । యజ్ఞస్య । ప్రియమ్ । ధామ । అవేతి । రున్ధే । యమ్ । కామయేత । సర్వమ్ । ఆయుః । ఇయాత్ । ఇతి । ప్రేతి । వః । వాజాః । ఇతి । తస్య ।

అనూచ్యేత్యను-ఉచ్య । అగ్నే । ఏతి । యాహి । వీతయే । ఇతి । సన్తతమితిసమ్-తతమ్ । ఉత్తరమిత్యుత్-తరమ్ । అర్ధర్చమిత్యర్ధ-ఋచమ్ । ఏతి ।లభేత ॥౪౨॥ ప్రాణేనేతిప్ర-అనేన । ఏవ । అస్య । అపానమిత్యప-అనమ్ । దాధార । సర్వమ్ । ఆయుః । ఏతి । యః । వై । అరత్నిమ్ । సామిధేనీనామితిసామ్-ఇధేనీనామ్ । వేద । అరత్నౌ । ఏవ । భ్రాతృవ్యమ్ । కురుతే । అర్ధర్చావిత్యర్ధ-ఋచౌ । సమితి । దధాతి । ఏషః । వై । అరత్నిః । సామిధేనీనామితి సామ్-ఇధేనీనామ్ । యః । ఏవమ్ । వేద । అరత్నౌ । ఏవ । భ్రాతృవ్యమ్ । కురుతే । ఋషేర్ ఋషేరిత్యృషేః-ఋషేః । వై । ఏతాః । నిర్మితాఇతినిః-మితాః । యత్ । సామిధేన్యఇతిసామ్-ఇధేన్యః । తాః । యత్ । అసంయుక్తాఇత్యసమ్-యుక్తాః । స్యుః । ప్రజయేతిప్ర-జయా । పశుభిరితిపశు-భిః । యజమానస్య । వీతి । తిష్ఠేరన్న్ । అర్ధర్చావిత్యర్ధ-ఋచౌ । సమితి । దధాతి । సమితి । యునక్తి । ఏవ । ఏనాః । తాః అస్మై । సంయుక్తాఇతిసమ్-యుక్తాః । అవరుద్ధాఇత్యవ-రుద్ధాః । సర్వామ్ । ఆశిషమిత్యా-శిషమ్ । దుహ్రే ॥౪౩॥

॥ ఋర్సంవోజాయన్తేప్రవోవాజాలభేతదధాతిసన్దశచ ॥౭॥

అయజ్ఞః । వై । ఏషః । యః ।అసామా । అగ్నే । ఏతి । యాహి । వీతయే । ఇతి । ఆహ । రథన్తరస్యేతిరథమ్-తరస్య । ఏషః । వర్ణః ।తమ్ ।త్వా । సమిద్భిరితిసమిత్-భిః । అఙ్గిరః ఇతి । ఆహ । వామదేవ్యస్యేతివామ-దేవ్యస్య । ఏషః । వర్ణః । బృహత్ । అగ్నే । సువీర్యమితి సు-వీర్యమ్ । ఇతి । ఆహ । బృహతః । ఏషః । వర్ణః । యత్ । ఏతమ్ । తృచమ్ । అన్వాహేత్యను-ఆహ । యజ్ఞమ్ । ఏవ । తత్ । సామన్వన్తమితిసామన్న్-వన్తమ్ । కరోతి । అగ్నిః । అముష్మిన్న్ ।లోకే । ఆసీత్ ।ఆదిత్యః । అస్మిన్న్ । తౌ । ఇమౌ । లోకౌ । అశాన్తౌ ॥౪౪॥ అస్తామ్ తే । దేవాః । అబ్రువన్న్ ।ఏతి । ఇతః । ఇమౌ । వి । పరీతి । ఊహామ । ఇతి । అగ్నే । ఏతి

యాహి । వీతయే । ఇతి । అస్మిన్న్ । లోకే । అగ్నిమ్ । అదధుః । బృహత్ । అగ్నే । సువీర్యమితి సు-వీర్యమ్ । ఇతి । అముష్మిన్న్ । లోకే । ఆదిత్యమ్ । తతః । వై । ఇమౌ । లోకౌ । అశామ్యతామ్ । యత్ । ఏవమ్ । అన్వాహేత్యను-ఆహ । అనయోః । లోకయోః । శాన్త్యై శామ్యతః । అస్మై । ఇమౌ । లోకౌ । యః । ఏవమ్ । వేద । పఞ్చదశేతిపఞ్చ-దశ । సామిధేనిరితిసామ్-ఇధేనీః । అన్వితి । ఆహ । పఞ్చదశేతిపఞ్చ-దశ ॥౪౧॥ వై । అర్ధమాస స్యేత్యర్ధ-మాసస్య । రాత్రయః । అర్ధమాసశఇత్యర్ధమాస-శః । సంవథ్సరఇతిసమ్-వథ్సరః ఆప్యతే । తాసామ్ । త్రీణి । చ । శతాని । షష్టిః । చ । అక్షరాణి । తావతీః । సంవథ్సరస్యేతి సమ్-వథ్సరస్య । రాత్రయః । అక్షరశఇత్యక్షర-శః । ఏవ । సంవథ్సరమితిసమ్-వథ్సరమ్ ఆప్నోతి । నృమేధఇతినృ-మేధః । చ । పరుచ్ఛేపః । చ । బ్రహ్మవాద్యమితిబ్రహ్మ-వాద్యమ్ అవదేతామ్ । అస్మిన్న్ । దారౌ । ఆర్ద్రే । అగ్నిమ్ । జనయావ । యతరః । నౌ । బ్రహ్మీయాన్ ఇతి । నృమేధఇతినృ-మేధః । అభీతి । అవదత్ । సః । ధూమమ్ । అజనయత్ । పరుచ్ఛేపః । అభీతి । అవదత్ । సః । అగ్నిమ్ । అజనయత్ । ఋషే । ఇతి । అబ్రవీత్ ॥౪౨॥ యత్ । సమావత్ । విద్వ । కథా । త్వమ్ । అగ్నిమ్ । అజీజనః । న । అహమ్ । ఇతి । సామిధేనీనా మితిసామ్-ఇధేనీనామ్ । ఏవ । అహమ్ । వర్ణమ్ । వేద । ఇతి । అబ్రవీత్ । యత్ । ఘృతవదితిఘృత-వత్ । పదమ్ । అనూచ్యతఇత్యను-ఉచ్యతే । సః । ఆసామ్ । వర్ణః । తమ్ త్వా । సమిద్భిరితిసమిత్-భిః । అఙ్గిరః । ఇతి । ఆహ । సామిధేనీష్వితిసామ్-ఇధేనీషు । ఏవ తత్ । జ్యోతిః । జనయతి । స్త్రియః । తేన । యత్ । ఋచః । స్త్రియః । తేన । యత్ । గాయత్రియః । స్త్రియః । తేన । యత్ । సామిధేన్యఇతిసామ్-ఇధేన్యః । వృషణ్వతీమితి వృషణ్-వతీమ్ । అన్వితి । ఆహ ॥౪౩॥ తేన । పుగ్ంస్వతీః । తేన । సేన్ద్రాఇతిస-ఇన్ద్రాః । తేన ।

మిథునాః । అగ్నిః । దేవానామ్ । దూతః । ఆసీత్ । ఉశనా । కావ్యః । అసురాణామ్ । తౌ ।
ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ । ప్రశ్నమ్ । ఆయామ్ । సః । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః ।
అగ్నిమ్ । దూతమ్ । వృణీమహే । ఇతి । అభీతి । పర్యావర్తతేతిపరి-అవర్తత । తతః । దేవాః ।
అభవన్న్ । పరేతి । అసురాః । యస్య । ఏవమ్ । విదుషః । అగ్నిమ్ । దూతమ్ । వృణీమహే
ఇతి । అన్వాహేత్యను-ఆహ । భవతి । ఆత్మనా । పరేతి । అస్య । భ్రాతృవ్యః । భవతి । అధ్వరవతీ
మిత్యధ్వర-వతీమ్ । అన్వితి । ఆహ । భ్రాతృవ్యమ్ । ఏవ । ఏతయా ॥౬॥ ధ్వరతి । శోచిష్కేశ
ఇతిశోచిః-కేశః । తమ్ । ఈమహే । ఇతి । ఆహ । పవిత్రమ్ । ఏవ । ఏతత్ । యజమానమ్
ఏవ । ఏతయా । పవయతి । సమిద్ధఇతిసమ్-ఇద్ధః । అగ్నే । ఆహుతేత్యా-హుత । ఇతి ।
ఆహ । పరిధిమితిపరి-ధిమ్ । ఏవ । ఏతమ్ । పరీతి । దధాతి । అస్కన్దాయ । యత్ । అతః ।
ఊర్ధ్వమ్ । అభ్యాదధ్యాదిత్యభి-ఆదధ్యాత్ । యథా । బహిఃపరిధీతిబహిః-పరిధి । స్కన్దతి
తాదృక్ । ఏవ । తత్ । త్రయః । వై । అగ్నయః । హవ్యవాహనఇతిహవ్య-వాహనః ।
దేవానామ్ । కవ్యవాహనఇతికవ్య-వాహనః । పితృణామ్ । సహరక్షాఇతిసహ-రక్షాః ।
అసురాణామ్ । తే । ఏతర్హి । ఏతి । శగ్ంసన్తే । మామ్ । వరిష్యతే । మామ్ ॥౭॥ ఇతి
వృణీధ్వమ్ । హవ్యవాహనమితిహవ్య-వాహనమ్ । ఇతి । ఆహ । యః । ఏవ । దేవానామ్
తమ్ । వృణీతే । ఆర్షేయమ్ । వృణీతే । బన్ధోః । ఏవ । న । ఏతి । అథోఇతి । సన్తత్యాఇతి
సమ్-తత్యై । పరస్తాత్ । అర్వాచః । వృణీతే । తస్మాత్ । పరస్తాత్ । అర్వాఞ్చః । మనుష్యాన్
పితరః । అను । ప్రేతి । పిపతే ॥౧౦॥

॥ అశ్నాన్వాహ పఞ్చదశాబ్రవీదన్వాహైతయావరిష్యతేమామేకాన్నత్రిగ్ంశచ్చ ॥౩॥

అగ్నే । మహాన్ । అసి । ఇతి । ఆహ । మహాన్ । హి । ఏషః । యత్ । అగ్నిః । బ్రాహ్మణ

ఇతి । ఆహ । బ్రాహ్మణః । హి । ఏషః । భారత । ఇతి । ఆహ । ఏషః । హి । దేవేభ్యః ।
హవ్యమ్ । భరతి । దేవేద్ధఇతిదేవ-ఇద్ధః । ఇతి । ఆహ । దేవాః । హి । ఏతమ్ । ఐన్ధత ।
మన్విద్ధఇతిమను-ఇద్ధః । ఇతి । ఆహ । మనుః । హి । ఏతమ్ । ఉత్తరఇత్యుత్-తరః ।
దేవేభ్యః । ఐన్ధే । ఋషిష్టుతఇత్యృషి-స్తుతః । ఇతి । ఆహ । ఋషయః । హి । ఏతమ్ ।
అస్తువన్న్ । విప్రానుమదితఇతివిప్ర-అనుమదితః । ఇతి । ఆహ ॥౧౧॥ విప్రాః । హి । ఏతే
యత్ । శుశ్రువాగ్ంసః । కవిశస్తఇతికవి-శస్తః । ఇతి । ఆహ । కవయః । హి । ఏతే । యత్
శుశ్రువాగ్ంసః । బ్రహ్మసగ్ంశితఇతిబ్రహ్మ-సగ్ంశితః । ఇతి । ఆహ । బ్రహ్మసగ్ంశితఇతి
బ్రహ్మ-సగ్ంశితః । హి । ఏషః । ఘృతాహవనఇతిఘృత-ఆహవనః । ఇతి । ఆహ । ఘృతా
హుతిరితిఘృత-ఆహుతిః । హి । అస్య । ప్రియతమేతిప్రియ-తమా । ప్రణీరితిప్ర-నీః ।
యజ్ఞానామ్ । ఇతి । ఆహ । ప్రణీరితిప్ర-నీః । హి । ఏషః । యజ్ఞానామ్ । రథీః । అధ్వరాణామ్
ఇతి । ఆహ । ఏషః । హి । దేవరథఇతిదేవ-రథః । అతూర్తః । హోతా । ఇతి । ఆహ ।
న । హి । ఏతమ్ । కః । చన ॥౧౨॥ తరతి । తూర్ణిః । హవ్యవాడితిహవ్య-వాట్ । ఇతి ।
ఆహ । సర్వమ్ । హి । ఏషః । తరతి । ఆస్పాత్రమ్ । జుహూః । దేవానామ్ । ఇతి । ఆహ
జుహూః । హి । ఏషః । దేవానామ్ । చమసః । దేవపానఇతిదేవ-పానః । ఇతి । ఆహ ।
చమసః । హి । ఏషః । దేవపానఇతిదేవ-పానః । అరాన్ । ఇవ । అగ్నే । నేమిః । దేవాన్
త్వమ్ । పరిభూరితిపరి-భూః । అసి । ఇతి । ఆహ । దేవాన్ । హి । ఏషః । పరిభూరితిపరి-
భూః । యత్ । బ్రూయాత్ । ఏతి । వహ । దేవాన్ । దేవయతఇతిదేవ-యతే । యజమానాయ
ఇతి । భ్రాతృవ్యమ్ । అస్మై ॥౧౩॥ ఉపనయేత్ । ఏతి । వహ । దేవాన్ । యజమానాయ ।
ఇతి । ఆహ । యజమానమ్ । ఏవ । ఏతేన । వర్ధయతి । అగ్నిమ్ । అగ్నే । ఏతి । వహ ।

సోమమ్ । ఏతి । వహ । ఇతి । ఆహ । దేవతాః । ఏవ । తత్ । యథాపూర్వమితియథా-
పూర్వమ్ । ఉపేతి । హ్వయతే । ఏతి । చ । అగ్నే । దేవాన్ । వహ । సుయజేతిసు-యజా
చ । యజ । జాతవేదఇతిజాత-వేదః । ఇతి । ఆహ । అగ్నిమ్ । ఏవ । తత్ । సమితి । శ్యతి
సః । అస్య । సగ్ంశితఇతిసమ్-శితః । దేవేభ్యః । హవ్యమ్ । వహతి । అగ్నిః । హోతా ॥౫౪॥
ఇతి । ఆహ । అగ్నిః । వై । దేవానామ్ । హోతా । యః । ఏవ । దేవానామ్ । హోతా ।
తమ్ । వృణీతే । స్మః । వయమ్ । ఇతి । ఆహ । ఆత్మానమ్ । ఏవ । సత్త్వమితిసత్-త్వమ్ ।
గమయతి । సాధు । తే । యజమాన । దేవతా । ఇతి । ఆహ । ఆశిషమిత్యా-శిషమ్ । ఏవ ।
ఏతామ్ । ఏతి । శాస్తే । యత్ । బ్రూయాత్ । యః । అగ్నిమ్ । హోతారమ్ । అవృథాః । ఇతి ।
అగ్నినా । ఉభయతః । యజమానమ్ । పరీతి । గృహ్ణీయాత్ । ప్రమాయుకఇతిప్ర-
మాయుకః । స్యాత్ । యజమానదేవత్యేతియజమాన-దేవత్యా । వై । జుహూః । భ్రాతృవ్యదేవ
త్యేతిభ్రాతృవ్య-దేవత్యా । ఉపభృదిత్యుప-భృత్ ॥౫౫॥ యత్ । ద్వేఇతి । ఇవ । బ్రూయాత్ ।
భ్రాతృవ్యమ్ । అస్మై । జనయేత్ । ఘృతవతీమితిఘృత-వతీమ్ । అధ్వర్యో ఇతి । స్రుచమ్ ।
ఏతి । అస్యస్వ । ఇతి । ఆహ । యజమానమ్ । ఏవ । ఏతేన । వర్ధయతి । దేవాయువమితి
దేవ-యువమ్ । ఇతి । ఆహ । దేవాన్ । హి । ఏషా । అవతి । విశ్వవారామితివిశ్వ-వారామ్ ।
ఇతి । ఆహ । విశ్వమ్ । హి । ఏషా । అవతి । ఈడామహై । దేవాన్ । ఈడేన్యాన్ । నమస్యామ ।
నమస్యాన్ । యజామ । యజ్ఞియాన్ । ఇతి । ఆహ । మనుష్యాః । వై । ఈడేన్యాః । పితరః ।
నమస్యాః । దేవాః । యజ్ఞియాః । దేవతాః । ఏవ । తత్ । యథాభాగమితియథా-భాగమ్ ।
యజతి ॥౫౬॥ విప్రానుమదితఇత్యాహచనాస్మైహోతోపభృద్దేవతా ఏవత్రీణిచ ॥౯॥

త్రీన్ । తృచాన్ । అన్వితి । బ్రూయాత్ । రాజన్యస్య । త్రయః । వై । అన్యే । రాజన్యాత్ ।

పురుషాః । బ్రాహ్మణః । వైశ్యః । శూద్రః । తాన్ । ఏవ । అస్మై । అనుకానిత్యను-కాన్ । కరోతి । పఞ్చదశేతిపఞ్చ-దశ । అన్విత్ । బ్రూయాత్ । రాజన్యస్య । పఞ్చదశఇతిపఞ్చ-దశః । వై । రాజన్యః । స్వే । ఏవ । ఏనమ్ । స్తోమే ।ప్రతీతి । స్థాపయతి । త్రిష్టుభా । పరీతి । దధ్యాత్ ।ఇన్ద్రియమ్ । వై ।త్రిష్టుక్ । ఇన్ద్రియకామఇతీన్ద్రియ-కామః ।ఖలు ।వై । రాజన్యః । యజతే । త్రిష్టుభా । ఏవ । అస్మై । ఇన్ద్రియమ్ । పరీతి । గృహ్ణాతి । యది । కామయేత ॥౧౩॥ బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ ।అస్తు ।ఇతి ।గాయత్రియా । పరీతి । దధ్యాత్ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । వై । గాయత్రీ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । ఏవ । భవతి। సప్తదశేతిసప్త-దశ ।అన్విత్ ।బ్రూయాత్ । వైశ్యస్య ।సప్తదశఇతిసప్త-దశః । వై । వైశ్యః స్వే ఏవ । ఏనమ్ । స్తోమే ।ప్రతీతి । స్థాపయతి ।జగత్యా । పరీతి । దధ్యాత్ । జాగతాః । వై పశవః । పశుకామఇతిపశు-కామః । ఖలు । వై । వైశ్యః । యజతే । జగత్యా । ఏవ । అస్మై పశూన్ । పరీతి । గృహ్ణాతి । ఏకవిగ్ంశతిమిత్యేక-విగ్ంశతిమ్ । అన్విత్ । బ్రూయాత్ । ప్రతిష్ఠాకామస్యేతిప్రతిష్ఠా-కామస్య । ఏకవిగ్ంశఇత్యేక-విగ్ంశః । స్తోమానామ్ । ప్రతిష్ఠేతి ప్రతి-స్థా । ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై ॥౧౪॥ చతుర్విగ్ంశతిమితిచతుః-విగ్ంశతిమ్ ।అన్విత్। బ్రూయాత్ । బ్రహ్మవర్చస కామస్యేతిబ్రహ్మవర్చస-కామస్య । చతుర్విగ్ంశత్యక్షరేతిచతుర్విగ్ంశతి-అక్షరా । గాయత్రీ । గాయత్రీ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । గాయత్రియా। ఏవ । అస్మై । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । అవేతి । రున్ధే । త్రిగ్ంశతమ్ । అన్విత్। బ్రూయాత్ ।అన్నకామస్యేత్యన్న-కామస్య ।త్రిగ్ంశదక్షరేతిత్రిగ్ంశత్-అక్షరా । విరాడితివి-రాట్ । అన్నమ్ । విరాడితివి-రాట్ । విరాజేతివి-రాజా । ఏవ । అస్మై । అన్నాద్యమిత్యన్న-అద్యమ్ । అవేతి ।రున్ధే । ద్వాత్రిగ్ంశతమ్ ।అన్విత్ ।బ్రూయాత్ । ప్రతిష్ఠాకామస్యేతిప్రతిష్ఠా-

కామస్య । ద్వాత్రిగ్ంశదక్షరేతి ద్వాత్రిగ్ంశత్-అక్షరా । అనుష్టుగిత్యను-స్తుక్ । అనుష్టుబిత్యను-స్తుప్ । ఛన్దసామ్ । ప్రతిష్ఠేతి ప్రతి-స్థా । ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై । షట్త్రిగ్ంశతమితి షట్-త్రిగ్ంశతమ్ । అన్వితి । బ్రూయాత్ । పశుకామస్యేతి పశు-కామస్య । షట్త్రిగ్ంశదక్షరేతి షట్త్రిగ్ంశత్-అక్షరా । బృహతీ । బార్హతాః । పశవః । బృహత్యా । ఏవ । అస్మై । పశూన్ ॥౫౯॥ అవేతి । రున్ధే । చతుశ్చత్వారిగ్ంశతమితి చతుః-చత్వారిగ్ంశతమ్ । అన్వితి । బ్రూయాత్ । ఇన్ద్రియకామస్యేతీన్ద్రియ-కామస్య । చతుశ్చత్వారిగ్ంశదక్షరేతి చతుశ్చత్వారిగ్ంశత్-అక్షరా త్రిష్టుక్ । ఇన్ద్రియమ్ । త్రిష్టుప్ । త్రిష్టుభా । ఏవ । అస్మై । ఇన్ద్రియమ్ । అవేతి । రున్ధే । అష్టాచత్వారిగ్ంశతమిత్యష్టా-చత్వారిగ్ంశతమ్ । అన్వితి । బ్రూయాత్ । పశుకామస్యేతి పశు-కామస్య అష్టాచత్వారిగ్ంశదక్షరేత్యష్టాచత్వారిగ్ంశత్-అక్షరా । జగతీ । జాగతాః । పశవః । జగత్యా ఏవ । అస్మై । పశూన్ । అవేతి । రున్ధే । సర్వాణి । ఛన్దాగ్ంసి । అన్వితి । బ్రూయాత్ । బహుయాజిన ఇతి బహు-యాజినః । సర్వాణి । వై । ఏతస్య । ఛన్దాగ్ంసి । అవరుద్ధానీత్యవ-రుద్ధాని । యః । బహుయాజీతి బహు-యాజీ । అపరిమితమిత్యపరి-మితమ్ । అన్వితి । బ్రూయాత్ । అపరిమితస్యేత్యపరి-మితస్య । అవరుద్ధ్యా ఇత్యవ-రుద్ధ్యై ॥౬౦॥

॥ కామయేతప్రతిష్ఠిత్యైపశూన్త్సప్తచత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౧౦॥

నివీతమితి ని-వీతమ్ । మనుష్యాణామ్ । ప్రాచీనావీతమితి ప్రాచీన-ఆవీతమ్ । పితృణామ్ ఉపవీతమిత్యుప-వీతమ్ । దేవానామ్ । ఉపేతి । వ్యయతే । దేవలక్ష్మమితి దేవ-లక్ష్మమ్ । ఏవ । తత్ । కురుతే । తిష్ఠన్న్ । అన్వితి । ఆహ । తిష్ఠన్న్ । హి । ఆశ్రుతతరమిత్యాశ్రుత-తరమ్ । వదతి । తిష్ఠన్న్ । అన్వితి । ఆహ । సువర్గస్యేతి సువః-గస్య । లోకస్య । అభిజిత్యా ఇత్యభి-జిత్యై । ఆసీనః । యజతి । అస్మిన్న్ । ఏవ । లోకే । ప్రతీతి । తిష్ఠతి । యత్ । క్రౌఞ్చమ్ ।

అన్వాహేత్యను-ఆహ । ఆసురమ్ । తత్ । యత్ । మన్త్రమ్ । మానుషమ్ । తత్ । యత్ । అన్తరా । తత్ । సదేవమితిస-దేవమ్ । అన్తరా । అనూచ్యమిత్యను-ఉచ్యమ్ । సదేవత్వాయేతి సదేవ-త్వాయ । విద్వాగ్ంసః । వై ॥౬౧॥ పురా । హోతారః । అభూవన్న్ । తస్మాత్ । విధృతా ఇతివి-ధృతాః । అధ్వానః । అభూవన్న్ । న । పన్థానః । సమితి । అరుక్షన్న్ । అన్తర్వేదీ త్యన్తః-వేది । అన్యః । పాదః । భవతి । బహిర్వేదీతిబహిః-వేది । అన్యః । అథ । అన్విత్ । ఆహ । అధ్వనామ్ । విధృత్యా ఇతివి-ధృత్యై । పథామ్ । అసగ్ంరోహాయేత్యసమ్-రోహాయ । అథో ఇతి । భూతమ్ । చ । ఏవ । భవిష్యత్ । చ । అవేతి । రున్ధే । అథో ఇతి । పరిమితమితిపరి-మితమ్ । చ । ఏవ । అపరిమితమిత్యపరి-మితమ్ । చ । అవేతి । రున్ధే । అథో ఇతి । గ్రామ్యాన్ । చ । ఏవ । పశూన్ । ఆరణ్యాన్ । చ । అవేతి । రున్ధే । అథో ఇతి ॥౬౨॥ దేవలోకమితిదేవ-లోకమ్ । చ । ఏవ । మనుష్యలోకమితిమనుష్య-లోకమ్ । చ । అభీతి । జయతి । దేవాః । వై । సామిధేనీరితిసామ్-ఇధేనీః । అనూచ్యేత్యను-ఉచ్య । యజ్ఞమ్ । న । అన్వితి । అపశ్యన్న్ । సః । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । తూష్ణీమ్ । ఆఘారమిత్యా-ఘారమ్ । ఏతి । అఘారయత్ । తతః । వై । దేవాః । యజ్ఞమ్ । అన్వితి । అపశ్యన్న్ । యత్ । తూష్ణీమ్ । ఆఘారమిత్యా-ఘారమ్ । ఆఘారయతీత్యా-ఘారయతి । యజ్ఞస్య । అనుఖ్యాత్యా ఇత్యను-ఖ్యాత్యై । అథో ఇతి । సామిధేనీరితిసామ్-ఇధేనీః । ఏవ । అభీతి । అనక్తి । అలూక్షః । భవతి । యః । ఏవమ్ । వేద । అథో ఇతి । తర్పయతి । ఏవ । ఏనాః । తృప్యతి । ప్రజయేతిప్ర-జయా । పశుభిరితిపశు-భిః ॥౬౩॥ యః । ఏవమ్ । వేద । యత్ । ఏకయా । ఆఘారయేదిత్యా-ఘారయేత్ । ఏకామ్ । ప్రీణీయాత్ । యత్ । ద్వాభ్యామ్ । ద్వే ఇతి । ప్రీణీయాత్ । యత్ । తిసృభిరితితిసృ-భిః । అతీతి । తత్ । రేచయేత్ । మనసా । ఏతి । ఘారయతి । మనసా । హి । అనాప్తమ్ । ఆప్యతే

తిర్యఞ్చమ్ ।ఏతి ।ఘారయతి ।అఛమ్బట్కారమిత్యఛమ్బట్-కారమ్ । వాక్ । చ । మనః । చ । ఆర్తీయేతామ్ । అహమ్ । దేవేభ్యః । హవ్యమ్ । వహామి । ఇతి । వాక్ । అబ్రవీత్ । అహమ్। దేవేభ్యః । ఇతి । మనః । తౌ । ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ । ప్రశ్నమ్ । ఐతామ్ । సః । అబ్రవీత్ ॥౬౪॥ ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । దూతీః । ఏవ । త్వమ్ । మనసః । అసి । యత్। హి । మనసా । ధ్యాయతి ।తత్ । వాచా । వదతి । ఇతి । తత్ । ఖలు । తుభ్యమ్ । న । వాచా జుహవన్న్ । ఇతి । అబ్రవీత్ ।తస్మాత్ ।మనసా । ప్రజాపతయఇతిప్రజా-పతయే । జుహ్వతి। మనః । ఇవ । హి । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । ప్రజాపతేరితిప్రజా-పతేః । ఆప్త్యై । పరిధీనితిపరి-ధీన్ ।సమితి ।మార్ష్టి ।పునాతి ।ఏవ । ఏనాన్ ।త్రిః ।మధ్యమమ్ । త్రయః । వై । ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః ।ప్రాణానితిప్ర-అనాన్ ।ఏవ । అభీతి । జయతి । త్రిః । దక్షిణార్ధ్య మితిదక్షిణ-అర్ధ్యమ్ । త్రయః ॥౬౫॥ ఇమే । లోకాః । ఇమాన్ । ఏవ । లోకాన్ । అభీతి। జయతి ।త్రిః । ఉత్తరార్ధ్యమిత్యుత్తర-అర్ధ్యమ్ ।త్రయః । వై । దేవయానాఇతిదేవ-యానాః । పన్థానః ।తాన్ ।ఏవ । అభీతి । జయతి । త్రిః । ఉపేతి । వాజయతి । త్రయః । వై । దేవలోకా ఇతిదేవ-లోకాః । దేవలోకానితిదేవ-లోకాన్ । ఏవ । అభీతి । జయతి । ద్వాదశ । సమితి। పద్యన్తే । ద్వాదశ । మాసాః । సంవథ్సరఇతిసమ్-వథ్సరః । సంవథ్సరమితిసమ్-వథ్సరమ్। ఏవ । ప్రీణాతి ।అథోఇతి । సంవథ్సరమితిసమ్-వథ్సరమ్ । ఏవ । అస్మై । ఉపేతి । దధాతి। సువర్గస్యేతిసువః-గస్య ।లోకస్య ।సమష్ట్యాఇతిసమ్-అష్ట్యై ।ఆఘారమిత్యా-ఘారమ్ । ఏతి। ఘారయతి । తిరః । ఇవ ॥౬౬॥ వై । సువర్గఇతిసువః-గః । లోకః । సువర్గమితిసువః-గమ్ । ఏవ ।అస్మై । లోకమ్ । ప్రేతి ।రోచయతి ।ఋజుమ్ ।ఏతి ।ఘారయతి । ఋజుః । ఇవ హి । ప్రాణఇతిప్ర-అనః । సన్తతమితిసమ్-తతమ్ । ఏతి । ఘారయతి । ప్రాణానామితి

ప్ర-అనానామ్ । అన్నాద్యస్యేత్యన్న-అద్యస్య । సన్తత్యాఇతిసమ్-తత్యై । అథో ఇతి । రక్షసామ్ అపహత్యాఇత్యప-హత్యై । యమ్ । కామయేత । ప్రమాయుకఇతిప్ర-మాయుకః । స్యాత్ ఇతి । జిహ్మమ్ । తస్య । ఏతి । ఘారయేత్ । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ । ఏవ । అస్మాత్ । జిహ్మమ్ । నయతి । తాజక్ । ప్రేతి । మీయతే । శిరః । వై । ఏతత్ । యజ్ఞస్య । యత్ । అఘారఇత్యా-ఘారః । ఆత్మా । ధ్రువా ॥౬౦॥ అఘారమిత్యా-ఘారమ్ । అఘార్యేత్యా-ఘార్య । ధ్రువామ్ । సమితి । అనక్తి । ఆత్మన్న్ । ఏవ । యజ్ఞస్య । శిరః । ప్రతీతి । దధాతి అగ్నిః । దేవానామ్ । దూతః । ఆసీత్ । దైవ్యః । అసురాణామ్ । తౌ । ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ । ప్రశ్నమ్ । ఐతామ్ । సః । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । బ్రాహ్మణమ్ । అబ్రవీత్ । ఏతత్ వీతి । బ్రూహి । ఇతి । ఏతి । శ్రావయ । ఇతి । ఇదమ్ । దేవాః । శృణుత । ఇతి । వావ । తత్ అబ్రవీత్ । అగ్నిః । దేవః । హోతా । ఇతి । యః । ఏవ । దేవానామ్ । తమ్ । అవృణీత । తతః । దేవాః ॥౬౧॥ అభవన్న్ । పరేతి । అసురాః । యస్య । ఏవమ్ । విదుషః । ప్రవరమితిప్ర-వరమ్ । ప్రవృణతఇతిప్ర-వృణతే । భవతి । ఆత్మనా । పరేతి । అస్య । భ్రాతృవ్యః । భవతి యత్ । బ్రాహ్మణః । చ । అబ్రాహ్మణః । చ । ప్రశ్నమ్ । ఏయాతామిత్యా-ఇయాతామ్ । బ్రాహ్మణాయ అధీతి । బ్రూయాత్ । యత్ । బ్రాహ్మణాయ । అధ్యాహేత్యధి-ఆహ । ఆత్మనే । అధీతి । ఆహ యత్ । బ్రాహ్మణమ్ । పరాహేతిపరా-ఆహ । ఆత్మానమ్ । పరేతి । ఆహ । తస్మాత్ । బ్రాహ్మణః । న । పరోచ్యఇతిపరా-ఉచ్యః ॥౬౨॥

వాఅర్తజ్యాగ్ంశ్చావర్తున్తేఽథోపశుభిస్సోఽబ్రవీద్దక్షిణార్ధ్యంత్రయఇవధ్రువాదేవా శ్రుత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౧౧॥

అయుః । తే । ఆయుర్దాఇత్యాయుః-దాః । అగ్నే । ఏతి । ప్యాయస్వ । సమితి । తే ।

అవేతి । తే । హేడః । ఉదితి । ఉత్తమమిత్యుత్-తమమ్ । ప్రేతి । నః । దేవీ । ఏతి । నః ।
దివః । అగ్నావిష్ణూ ఇత్యగ్నా-విష్ణూ । అగ్నావిష్ణూ ఇత్యగ్నా-విష్ణూ । ఇమమ్ । మే । వరుణ ।
తత్ । త్వా । యామి । ఉదితి । ఉ । త్యమ్ । చిత్రమ్ ॥ అపామ్ । నపాత్ । ఏతి । హి । అస్థాత్ ।
ఉపస్థమిత్యుప-స్థమ్ । జిహ్మానామ్ । ఊర్ధ్వః । విద్యుతమితి వి-ద్యుతమ్ । వసానః ॥ తస్య ।
జ్యేష్ఠమ్ । మహిమానమ్ । వహన్తీః । హిరణ్యవర్ణా ఇతి హిరణ్య-వర్ణాః । పరీతి । యన్తి ।
యహ్వీః ॥ సమితి ॥౨౦॥ అన్యాః । యన్తి । ఉపేతి । యన్తి । అన్యాః । సమానమ్ । ఊర్వమ్ ।
నద్యః । పృణన్తి ॥ తమ్ । ఉ । శుచిమ్ । శుచయః । దీదివాగ్ంసమ్ । అపామ్ । నపాతమ్ ।
పరీతి । తస్థుః । ఆపః ॥ తమ్ । అస్మేరాః । యువతయః । యువానమ్ । మర్మృజ్యమానాః ।
పరీతి । యన్తి । ఆపః ॥ సః । శుక్రేణ । శిక్వనా । రేవత్ । అగ్నిః । దీదాయ । అనిధ్మః ।
ఘృతనిర్ణిగితి ఘృత-నిర్ణిక్ । అప్స్విత్యప్-సు ॥ ఇన్ద్రావరుణయోరితీన్ద్రా-వరుణయోః । అహమ్ ।
సమ్రాజోరితి సమ్-రాజోః । అవః । ఏతి । వృణే ॥ తా । నః । మృడాతః । ఈదృశే ॥
ఇన్ద్రావరుణేతీన్ద్రా-వరుణా । యువమ్ । అధ్వరాయ । నః ॥౨౧॥ విశే । జనాయ । మహి ।
శర్మ । యచ్ఛతమ్ ॥ దీర్ఘప్రయజ్యుమితి దీర్ఘ-ప్రయజ్యుమ్ । అతీతి । యః । వనుష్యతి ।
వయమ్ । జయేమ । పృతనాసు । దూఢ్యః ॥ ఏతి । నః । మిత్రావరుణేతి మిత్రా-వరుణా ।
ప్రేతి । బాహవా ॥ త్వమ్ । నః । అగ్నే । వరుణస్య । విద్వాన్ । దేవస్య । హేడః । అవేతి ।
యాసిసీష్ఠాః ॥ యజిష్ఠః । వహ్నితమ ఇతి వహ్ని-తమః । శోశుచానః । విశ్వా । ద్వేషాగ్ంసి ।
ప్రేతి । ముముగ్ధి । అస్మత్ ॥ సః । త్వమ్ । నః । అగ్నే । అవమః । భవ । ఊతీ । నేదిష్ఠః । అస్యాః ।
ఉషసః । వ్యుష్టావితి వి-ఉష్టౌ ॥ అవేతి । యక్ష్వ । నః । వరుణమ్ ॥౨౨॥ రరాణః । వీహి ।
మృడీకమ్ । సుహవ ఇతి సు-హవః । నః । ఏధి ॥ ప్రప్రేతి ప్ర-ప్ర । అయమ్ । అగ్నిః । భరతస్య

శ్రుత్యే । వీతి । యత్ । సూర్యః । న । రోచతే । బృహత్ । భాః ॥ అభీతి । యః । పూరుమ్ । పృతనాసు । తస్థౌ । దీదాయ । దైవ్యః । అతిథిః । శివః । నః ॥ ప్రేతి । తే । యన్తి । ప్రేతి । తే । ఇయర్తి । మన్మ । భువః । యథా । వన్ద్యః । నః । హవేషు ॥ ధన్వన్న్ । ఇవ । ప్రపేతిప్ర-పా । అసి । త్వమ్ । అగ్నే । ఇయక్షవే । పూరవే । ప్రత్న । రాజన్న్ ॥౪౩॥ వీతి । పాజసా । వీతి । జ్యోతిషా ॥ సః । త్వమ్ । అగ్నే । ప్రతీకేన । ప్రతీతి । ఓష । యాతుధాన్యఇతియాతు-ధాన్యః ॥ ఉరుక్షయేష్విత్యురు-క్షయేషు । దీద్యత్ ॥ తమ్ । సుప్రతీకమితిసు-ప్రతీకమ్ । సుదృశమితిసు-దృశమ్ । స్వఞ్చమ్ । అవిద్వాగ్ంసః । విదుష్టరమితివిదుః-తరమ్ । సపేమ ॥ సః । యక్షత్ । విశ్వా । వయునాని । విద్వాన్ । ప్రేతి । హవ్యమ్ । అగ్నిః । అమృతేషు । వోచత్ ॥ అగ్ంహైరాముచఇత్యగ్ంహః-ముచే । వివేష । యత్ । మా । వీతి । నః । ఇన్ద్ర । ఇన్ద్ర । క్షత్రమ్ । ఇన్ద్రియాణి । శతక్రతోఇతిశత-క్రతో । అన్వితి । తే । దాయి ॥౪౪॥

॥ యుఞ్జానస్సమధ్వరాయనోవరుణగ్ంరాజగ్గ్ంశ్చతుశ్చత్వారిగ్ం శచ్చ ॥౧౨॥

విశ్వరూపస్త్వష్టేన్ద్రంవృత్రంబ్రహ్మవాదినస్సత్వైనా సోమయాజ్యేషవైదేవరథో దేవావైనర్చి నాయజ్ఞోఽగ్నేమహాన్త్రీన్నివీతమాయుష్టేద్వాదశ ॥౧౨॥

విశ్వరూపోనైనగ్ంశీతరూరావద్యవసుపూర్వేద్యుర్వాజాఇత్యగ్నేమహాన్నివీతమన్యా యన్తి చతుస్సప్తతిః ॥౭౪॥

॥ విశ్వరూపోఽనుతేదాయి ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

॥ తత్సత్ ॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

పఞ్చమ ప్రశ్నస్సమాప్తః